

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ :

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ — ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ

1934

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» — ΣΤΑΔΙΟΥ 46^Α
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ζονται στίχους κατάλληλους γιὰ ἀπαγγελία.
Ἔνα βιβλίον, καθὼς σημείωσα, χρήσιμο.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

«Γιωσέφ Ἐλιγιά». Ἐπιμελεία Γ. Κ. Ζωγράφου

Ὁ Ἑβραϊκὸς Σύλλογος τῆς Θεσσαλονίκης «Μπενέ - Μπερίθ» εἶχε τὴν πρωτοβουλία νὰ συγκεντρώσῃ σ' ἑκατὸ πανωκάτω σελίδες μιὰ σειρά ἀπὸ θερμὰς ἐκδηλώσεις, — λόγους, ἐπιστολὰς, ἄρθρα σ' ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ, — γιὰ τὸν Γιωσέφ Ἐλιγιά, τὸν Ἑλληνοεβραϊκὸν ποιητὴν, ποὺ μολοντὶ πέθανε τόσο νέος, — σὲ ἡλικία τριάντα μόνον χρόνων, — ἀφῆσε πραγματικὰ ἀξιόλογα ἔργα, πρῶτοντι καὶ μεταφραστικὰ. Στὸ βιβλίον αὐτὸ ὑπάρχει ὅ,τι μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τὴν συμπάθεια γιὰ ἕναν ἄνθρωπον ποὺ ἐπάλαψε πολὺ στὴ ζωὴ του καὶ τὸ ζωηρότερον ἐνδιαφέρον γιὰ ἕνα λογοτέχνη. Ἔνας κόσμος ὁλόκληρος, — πολιτικοί, ἐπιστήμονες, λόγιοι, παλιοὶ καὶ νέοι, — ἐκφράζει τὴν σκέψιν του γιὰ τὸν ποιητὴν σὲ τόνο ποὺ δὲν τὸν ἐπιβάλλει ὁ τόπος ἢ ἡ στιγμή, — ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ συγκεντρώθηκαν στὴν ἔκδοσιν αὐτὴ τῆς «Μπενέ - Μπερίθ» ἀκούστηκαν στὸ φιλολογικὸ μνημόσυνο τοῦ Ἐλιγιά ποὺ ἔγινε στὴ Θεσσαλονίκη, — ἀλλ' ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ποὺ δούλεψε μ' εὐσυνειδησία, μὲ πίστη, μ' ἐπιμονὴ σχεδὸν ἡρωϊκὴ. Ὁ Ἐλιγιά εἶχε κερδίσει τὴν ἐκτίμησιν πολλῶν. Κι' ὁ ἀπληροφόρητος ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσῃ κἀν τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλληνοεβραίου ποιητοῦ, θὰ παρακινήθῃ ἀπὸ τὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ θὰ ζητήσῃ τοὺς στίχους του καὶ τὴν μεταφράσιν του. Στὶς τελευταῖες σελίδες τοῦ βιβλίου ὑπάρχουν μερικὰ δείγματα τῆς ἐργασίας τοῦ Ἐλιγιά. Δὲν εἶναι ὅμως ἀρκετὰ οὔτε δικαιολογοῦν τοὺς ἐνθουσιασμοὺς τῶν ὁμιλητῶν, τῶν ἀρθρογράφων καὶ τῶν ἐπιστολογράφων ποὺ γεμίζουν τὴν ἄλλες σελίδες. Ὁ «Γιωσέφ Ἐλιγιά» τῆς «Μπενέ - Μπερίθ» κατορθώνει ὅ,τι μπορούμε νὰ ζητήσουμε ἀπὸ ἑκδόσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους: κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον. Ἀλλὰ δημιουργεῖ καὶ μιὰ ὑποχρέωσιν γιὰ τοὺς φίλους τοῦ ποιητοῦ: Τὸ ἔργο του πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ σ' ἕναν ἢ περισσοτέρους τόμους. Διαφορετικὰ, τὸ βιβλίον αὐτὸ μὲ τοὺς λόγους, τ' ἄρθρα καὶ τὴν ἐπιστολὰς δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ θεωρηθῇ ἀποτέλεσμα πρῶτοντι βουλίας ποὺ ἐπήγασε ἀπὸ ἐπιπόλαιον ἐνθουσιασμό. Περισσότερο ἀπὸ τοὺς λόγους καὶ τὰ ἄρθρα μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ ἐργασία τοῦ ποιητοῦ. Κι' ὅταν διαθέτουμε τὰ μέσα νὰ τυπώσουμε μόνον ἕνα βιβλίον, ἀφίνουμε τοὺς λόγους καὶ φροντίζουμε νὰ τὴν ἀποκαταστήσουμε. Περιμένουμε, λοιπόν, τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆ. Κι' ἂν θεωρήσουμε εὐλοκρυνεῖς τοὺς ἐνθουσιασμοὺς ἐκείνων ποὺ ἔγραψαν γιὰ τὸν Ἐλιγιά, ἔχουμε κάθε δικαίωμα νὰ τὴν περιμένουμε πολὺ γρήγορα.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Γλαύκου Ἀλιθέρη: «Δ. Ο. Λιπέρης». Δημητρίου Π. Πασχάλη: «Ἔνα εἰς τὴν Ἀγγίλον μετόχιον». Ἀνατόπωσις ἐκ τοῦ Ε' τόμου τῶν «Θρησκευτικῶν».

Ντόλη Νίκβα: «Πῶς εἶδα τὴν Ἰσπανίαν». Ἐκδοσις Μ. Γ. Βασιλείου καὶ Σία.

Χ. Καρούζου: «Τὸ Μουσεῖον τῆς Θήβας». Ὀδηγὸς μὲ 46 εἰκόνες.

Φώτη Ἀγγουλέ: «Ἀμαβασιά». Ποιήματα.

John Millington Synge: «Καβαλάρηδες πρὸς τὴ θάλασσαν». Δράμα μεταφρασμένον ἀπὸ τὸν Δημητρὸν Σταύρου. Ἐκδοσις «Κόκκλου».

Τάσου Βιόλα: «Σονέττα». Δρ. 15.

Πότη Ψαλτήρα: «11». Ποιήματα.

Ἀθηνᾶς Τερσοῦλη: «Κάστρα καὶ πολιτεῖες τοῦ Μοριᾶ». Ἐκδοσις οἴκου Πέτρου Δημητράκου. Ἐκδοσις πολυτελής, εἰκονογραφημένη. Δρ. 200.

Λεωνίδα Ραζέλου: «Μωσαϊκὰ». Ποιήματα.

Ἀγγελικῆς Κόλια: «Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς νήσου Κέας». Ἀνατόπωσις ἐκ τοῦ ΜΕ' τόμου τῆς «Ἀθηνᾶς».

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΙ' ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Εἰς τὴν «Βραδυνὴν» (21 Μαΐου) ὁ κ. Π. Χόρν, ἐξ ἀφορμῆς τῶν σκέψεων ποὺ διετύπωσε ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος εἰς προηγούμενον τεῦχος μας περὶ τῆς θεατρικῆς μας παραγωγῆς, γράφει διὰ τὴν ἐκδοσὴν τῶν νέων συγγραφέων εἰς τὸ θέατρον καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα: «Ἡ θεατρικὴ κακοδαιμονία μας ὀφείλεται σὲ μιὰ ἐντελῶς ἀνυπολόγητον νωδρότητα τῶν συγγραφέων ἢ ἐκείνων ὧν ποὺ φιλοδοξοῦν νὰ γίνων συγγραφεῖς. Μεγαλοφυῖα ἴσων ὀπομονῆ, εἶπε κάποιος Γάλλος. Καὶ βέβαια, κάθε ἄνθρωπος μὲ ὀπομονὴ γαῖθάρου δὲν θὰ πῆ πῶς γίνεταί καὶ μεγαλοφυῆς, μὰ δυστυχῶς καὶ ὅσοι γαίνεθαι μὲ τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυῆς ἢ καὶ ἀπλῶς τῆς ἰδιοφυῆς, κινδυνεύουν νὰ μὴ γίνων τίποτα, εἴαν δὲν ἔχουν ὀπομονὴ. Καὶ τὸ θέατρο θέλει δίκαια φαρῆς ὀπομονῆ. Μέσα σὲ μιὰ γενεὰ προχειρολόγων καὶ ἀνθρώπων ποὺ ζητᾶνε νὰ φτάσουν διὰ τῆς συντομιᾶς ὅσοῦ τὸ ταχύτερον καὶ ὅσοῦ δὴποτε, δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν θεατρίνοι καὶ ἄνθρωποι μὲ θεατρικὰς ἰδιοφυῖας, μὰ ἀσφαλῶς αὐτοὶ ποτὲ δὲ θὰ γίνων μ' αὐτὸ τὸν τρόπο πραγματικοὶ ἴθροισοὶ καὶ δημιουργοί.» Ἀντιθέτως, ὁ κ. Στρ. Μυριβήλης («Πρῶτα» 22 Μαΐου) φρονεῖ ὅτι οἱ κ. κ. Ξενόπουλος καὶ Χόρν «δὲν ἔχουν κανένα δικαίωμα νὰ ἀλοοῦσιν περὶ τὴν καλύβαν τοῦ θοίβου καὶ τὴν λαλέουσαν παγάν τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου, ὅταν ὁλόκληρον ἀπόσπασμα θεατρικῶν ποιητῶν—ἐννοαί τοὺς ἑβδομημίτια ἐπὶ συγγραφεῖς ποὺ ὑπέβαλαν ἔργα τῶν εἰς τὸν χωρέμενον διαγωνισμόν,—ἐξῆλθε πρὸς σὺλλειψιν τοῦ ἐπικρυφθέντος ἑκατοχίλιου τῆς κ. Χωρέμης».

— Εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα (22 Μαΐου) ὁ κ. Σ. Σκίπης, συγκρίνων τὰς μελέτας τοῦ Ἀλκ. Θρούλου καὶ τοῦ κ. Πέτρου Χάρη διὰ τὸ ἔργον τοῦ Καρκαβίτσα, γράφει γενικῶς περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἡ ἐργασία τῶν παλαιότερων λογοτεχνῶν καὶ χαρακτηρίζει τὸν συγγραφέα τοῦ «Ζητιάνου» ὡς ἕνα «μεγάλον πρόδρομον τοῦ πεζοῦ μας λόγου».

— Εἰς τὴν «Πρῶταν» (1 Ἰουν.) ὁ κ. Φώτος Πολίτης, ἀπαντῶν εἰς κάποιον «Νεώτερον» («Ἐστία» 27 Μαΐου) ὁ ὁποῖος ἐπέκρινε τὰς γνώμας ποὺ διετύπωσε ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θανάτου τοῦ Μκάμη Ἀνίνου διὰ τὴν γενεάν τοῦ 1890, ἐξηγεῖ ὅτι ἡ γενεὰ ἐκείνη, παρ' ὅλον τὸν ρωμαντισμόν καὶ τὴν μακαριότητά της, ὅταν συγκριθῇ μὲ τὴν σημερινήν, παρουσιάζει ἀναμειβήτητον ὑπεροχήν. Ἀνταπαντῶν ὁ «Νεώτερος» («Ἐστία», 1 Ἰουν.) ἐκφράζει τὴν χαρὰν του διὰ τὰς ἐξηγήσεις αὐτάς, παρατηρεῖ δὲ μόνον ὅτι ἡ διαφωνία τῶν περιορίζεται εἰς τὸ ὅτι ὁ κ. Πολίτης «θέτει ἐν ἴσῃ μοῖρα ἀπὸ ἀπόψεως βλάβης τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἐκείνους ποὺ περιμένουν καὶ ἐπιζητοῦν νὰ γίνων κοινωνικὸς πολίτης, ἀμορφῆ μᾶζα καὶ τυφλὴ ὕλη μὲ τοὺς ἄλλους ἐκείνους, ποὺ ἀγκαλιάζουν σπασμωδικὰ νεκρὰς ἰδέας, λογίς, ἀγωνα σύμβολα, ξεθωριασμένα λάβαρα».

— Εἰς τὴν ἰδίαν ἐφημερίδα (3 Ἰουν.) ἀνάδημοισι...